

Primljen: 1.10.2025.
Prihvaćen: 6.11.2025.

Stručni rad
UDK: 658.14

Analiza financijskih pokazatelja na primjeru poduzeća Arhikon d.o.o.
Analysis of financial indicators on the example of the company Arhikon
d.o.o.

Anita Grubišić, univ. mag. oec., v. pred.
Veleučilište u Šibeniku
Trg Andrije Hebranga 11, Šibenik
anita@vus.hr

Lucija Kapitanović, bacc.oec.
studentica diplomskog studija Menadžment
Veleučilište u Šibeniku
Trg Andrije Hebranga 11, Šibenik
lkapitan@vus.hr

Sažetak

Ovaj rad bavi se analizom financijskih pokazatelja poslovanja poduzeća Arhikon d.o.o. u razdoblju od 2019. do 2024. godine. Cilj rada je, primjenom temeljnih metoda i tehnika analize financijskih izvještaja, ocijeniti uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća. U tu svrhu provedena je analiza ključnih financijskih pokazatelja: likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Rezultati analize ukazuju na značajne oscilacije u poslovanju poduzeća tijekom promatranoga razdoblja, s posebnim naglaskom na izazove u održavanju likvidnosti i upravljanju zaduženošću. Unatoč tome, pokazatelji profitabilnosti i ekonomičnosti, posebice u posljednje dvije godine, signaliziraju poboljšanje i uspješno prilagođavanje tržišnim uvjetima. Rad pruža cjelovit uvid u financijsku sliku poduzeća te služi kao podloga za donošenje budućih poslovnih odluka.

Ključne riječi: financijska analiza, financijski pokazatelji, Arhikon d.o.o.

Abstract

This professional paper deals with the analysis of financial performance indicators of the company Arhikon d.o.o. for the period from 2019 to 2024. The aim of the paper is to assess the performance and security of the company's operations by applying fundamental methods and techniques of financial statement analysis. For this purpose, was conducted, an analysis of key financial indicators: liquidity, indebtedness, activity, economy, and profitability. The analysis results indicate significant fluctuations in the company's operations during the observed period, with a particular emphasis on challenges in maintaining liquidity and managing indebtedness. Despite this, profitability and economy indicators, especially in the last two years, signal improvement and successful adaptation to market conditions. The paper provides a comprehensive insight into the company's financial picture and serves as a basis for making future business decisions.

Keywords: financial analysis, financial indicators, Arhikon d.o.o.

1. Uvod

U suvremenom i dinamičnom poslovnom okruženju, upravljanje poduzećem zahtijeva kontinuirano praćenje i analizu poslovnih rezultata. Financijski izvještaji predstavljaju temeljni izvor informacija o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća. Međutim, sami po sebi, podatci iz financijskih izvještaja često nisu dovoljni za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka. Potrebno ih je staviti u odgovarajući kontekst, usporediti s prethodnim razdobljima, s planiranim veličinama ili s podacima drugih poduzeća iz iste djelatnosti. Upravo u tu svrhu koristi se analiza financijskih izvještaja, koja primjenom različitih metoda i tehnika omogućuje dublji uvid u poslovanje i identifikaciju ključnih trendova, snaga i slabosti.

Predmet ovoga rada je analiza poslovanja na primjeru poduzeća Arhikon d.o.o., koje se bavi projektiranjem i inženjeringom u građevinarstvu. Svrha rada je ocijeniti financijsku stabilnost i uspješnost poduzeća u razdoblju od 2019. do 2024. godine. Analiza obuhvaća ključne izračun i interpretaciju najvažnijih financijskih pokazatelja. Rad je strukturiran tako da najprije pruža osnovne informacije o poduzeću i metodologiji analize, zatim prikazuje i analizira financijske podatke, te na kraju donosi sintetički zaključak o cjelokupnom poslovanju.

2. Teorijski pregled literature

Analiza financijskih izvještaja predstavlja ključan alat za razumijevanje i ocjenu poslovanja poduzeća. Ona obuhvaća primjenu različitih tehnika i metoda kojima se podatci iz temeljnih financijskih izvještaja pretvaraju u smislene informacije, relevantne za širok krug korisnika pri donošenju ekonomskih odluka. U teorijskom smislu, ovaj proces temelji se na razumijevanju svrhe i sadržaja financijskih izvještaja, prirode troškova koji oblikuju financijski rezultat, te ciljeva i korisnika kojima su te informacije namijenjene. Ovaj pregled literature obrađuje temeljne teorijske koncepte troškova i financijskoga izvještavanja koji čine osnovu za svaku sveobuhvatnu financijsku analizu.

Troškovi su središnji element u analizi poslovanja jer izravno utječu na profitabilnost i efikasnost poduzeća. U svojoj suštini, troškovi predstavljaju "novčanu vrijednost utrošenih resursa u poslovnom procesu" (Drljača, 2004). Iako se često percipiraju kao negativna komponenta poslovanja, važno je naglasiti da se oni "ne mogu uvijek smatrati negativnom komponentom poslovanja" (Boromisa, 2016), budući da su nužni preduvjet za stvaranje prihoda i novih vrijednosti. Upravljanje troškovima stoga ne podrazumijeva isključivo njihovu minimizaciju, već optimizaciju, što je jedan od ključnih ciljeva poslovanja (Polimeni i sur., 1999).

Kako bi se troškovima moglo učinkovito upravljati, potrebno ih je sustavno pratiti i klasificirati. Boromisa (2016) navodi da su temeljne karakteristike troškova njihova mjerljivost, mogućnost izračunavanja i izražavanja u novčanom iznosu. Nadalje, isti autor ističe podjelu troškova na svjesno i nesvjesno nastale troškove, pri čemu su svjesno nastali troškovi (planirani) rezultat redovnih poslovnih aktivnosti. Prema Gulin i sur. (2012), postoji niz kriterija za klasifikaciju troškova koji omogućuju njihovu detaljnu analizu, a najvažniji su:

- prema pojavnom obliku (troškovi materijala, usluga, rada itd.)
- prema funkcijama (proizvodni i neproizvodni troškovi)
- prema mogućnosti obuhvata po nositelju (direktni i indirektni troškovi)
- prema ponašanju na promjene aktivnosti (fiksni i varijabilni troškovi)
- prema značajnosti za donošenje poslovnih odluka (relevantni i irelevantni troškovi)

Ova podjela omogućuje menadžmentu dublji uvid u strukturu troškova i njihovo ponašanje, što je presudno za planiranje, kontrolu i donošenje informiranih poslovnih odluka.

Financijsko izvještavanje je proces komuniciranja financijskih informacija o poslovanju poduzeća zainteresiranim korisnicima. Srž cjelokupnoga informacijskog sustava poduzeća čini

upravo "računovodstveni informacijski sustav koji ima za zadatak prikupiti, razvrstati, evidentirati i objavljevati podatke koji se odnose na ostvarene rezultate prošlih poslovnih događaja" (Belak, 2014). Svrha ovoga procesa je pružanje informacija koje su temelj za donošenje poslovnih odluka, osiguravanje transparentnosti i ispunjavanje zakonskih obveza (Belak, 1995).

Financijski izvještaji nisu namijenjeni samo internim korisnicima, već su od presudne važnosti i za širok krug eksternih dionika (Crnković, 2006). Gulin i sur. (2012) navode da se korisnici financijskih izvještaja mogu podijeliti na interne i eksterne. Interni korisnici, poput menadžera, vlasnika i zaposlenika, koriste izvještaje za donošenje upravljačkih odluka, ocjenu uspješnosti i planiranje budućih aktivnosti. Eksterni korisnici, kao što su investitori, kreditori, dobavljači, država i javnost, koriste informacije za donošenje odluka o ulaganju, odobravanju kredita, procjeni porezne obveze i ocjeni općega doprinosa poduzeća društvu.

Osnovni cilj financijskog izvještavanja je "pružanje kvalitetnih informacijskih izvještaja koji će udovoljiti potrebama korisnika" (Gulin i sur., 2012). Kako bi se taj cilj postigao, informacije moraju zadovoljiti određene kvalitativne karakteristike. Prema Crnkoviću (2006), ključni kriteriji koje financijski izvještaji moraju zadovoljiti su razumljivost, relevantnost, pouzdanost i usporedivost. Ivanović (1997) dodatno razrađuje kvalitetu izvještaja kroz primarnu i sekundarnu razinu. Primarna razina obuhvaća pouzdanost (prikaz objektivnih i realnih podataka) i relevantnost (pravovremenost), dok sekundarna razina podrazumijeva dosljednost i usporedivost podataka, što omogućuje analizu trendova i komparaciju s drugim poduzećima.

Prema Zakonu o računovodstvu (NN 78/15 – 85/24), set temeljnih financijskih izvještaja u Republici Hrvatskoj čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje. Obveza sastavljanja punog seta izvještaja ovisi o veličini poduzeća, pri čemu su mali i mikro poduzetnici obvezni sastavljati minimalno bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke. Međusobna povezanost ovih izvještaja je ključna, jer tek zajedno pružaju cjelovitu sliku o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama u financijskom položaju poduzeća (Žager i sur., 2008).

3. Metodologija

Poduzeće Arhikon d.o.o. osnovano je 1995. godine sa sjedištem u Šibeniku. Osnovna djelatnost poduzeća je projektiranje i inženjering u građevinarstvu, a prema klasifikaciji, spada u mikro

poduzeća. U promatranom razdoblju (2019.-2024.), poduzeće je surađivalo s nizom značajnih klijenata iz ugostiteljskoga, javnoga i privatnoga sektora, što ukazuje na diversificiran portfelj i stabilnu poziciju na tržištu. U radu je korištena **Analiza putem financijskih pokazatelja**. Izračunavaju se i interpretiraju različiti omjeri (koeficijenti) koji stavljaju u odnos pojedine stavke iz financijskih izvještaja. U radu su analizirane sljedeće skupine pokazatelja: Pokazatelji likvidnosti, Pokazatelji zaduženosti, Pokazatelji aktivnosti, Pokazatelji ekonomičnosti, Pokazatelji profitabilnosti.

4. Analiza financijskih pokazatelja

Financijska analiza omogućava odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnom razdoblju i kako poboljšati rezultat u narednom razdoblju (Vukoja, 2018).

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelj	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Koeficijent trenutačne likvidnosti	0,0019	0,18	0,32	0,12	0,53	0,14
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,99	4,26	3,02	2,40	1,81	1,49

Izvor: obrada autorica prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze. Koeficijent tekuće likvidnosti (iznad 1) zadovoljavajući je tijekom većeg dijela razdoblja, što znači da je poduzeće sposobno kratkotrajnom imovinom pokriti kratkoročne obveze. Međutim, koeficijent trenutačne likvidnosti vrlo je nizak, što ukazuje na potencijalni problem s plaćanjem obveza isključivo iz najlikvidnijih sredstava (novca).

Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelj	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pokazatelj zaduženosti	0,71	0,22	0,30	0,38	0,50	0,46
Pokazatelj vlastitoga financiranja	0,29	0,78	0,70	0,62	0,50	0,54

Izvor: obrada autorica prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelji zaduženosti mjere u kojoj se mjeri poduzeće financira iz tuđih izvora. Nakon izrazito visoke zaduženosti u 2019. godini (pokazatelj zaduženosti 0,71), poduzeće u idućim godinama smanjuje udio tuđih izvora. U 2023. godini, poduzeće je na granici prezaduženosti s jednakim udjelom vlastitih i tuđih izvora (pokazatelj zaduženosti 0,50), dok se u 2024. godini stanje blago popravlja.

Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelj	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,33	1,14	0,99	1,00	1,62	1,57
Trajanje naplate potraživanja (dani)	158	202	212	263	109	116

Izvor: obrada autorica prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelji aktivnosti (koeficijenti obrtaja) mjere efikasnost kojom poduzeće koristi svoju imovinu. Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje poboljšanje efikasnosti, s najboljim rezultatima u 2023. i 2024. godini. Trajanje naplate potraživanja je variralo, s najnepovoljnijim stanjem u 2022. godini (263 dana), dok se u posljednje dvije godine naplata značajno ubrzala (109 i 116 dana).

Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti i profitabilnosti poduzeća Arhikon d.o.o.

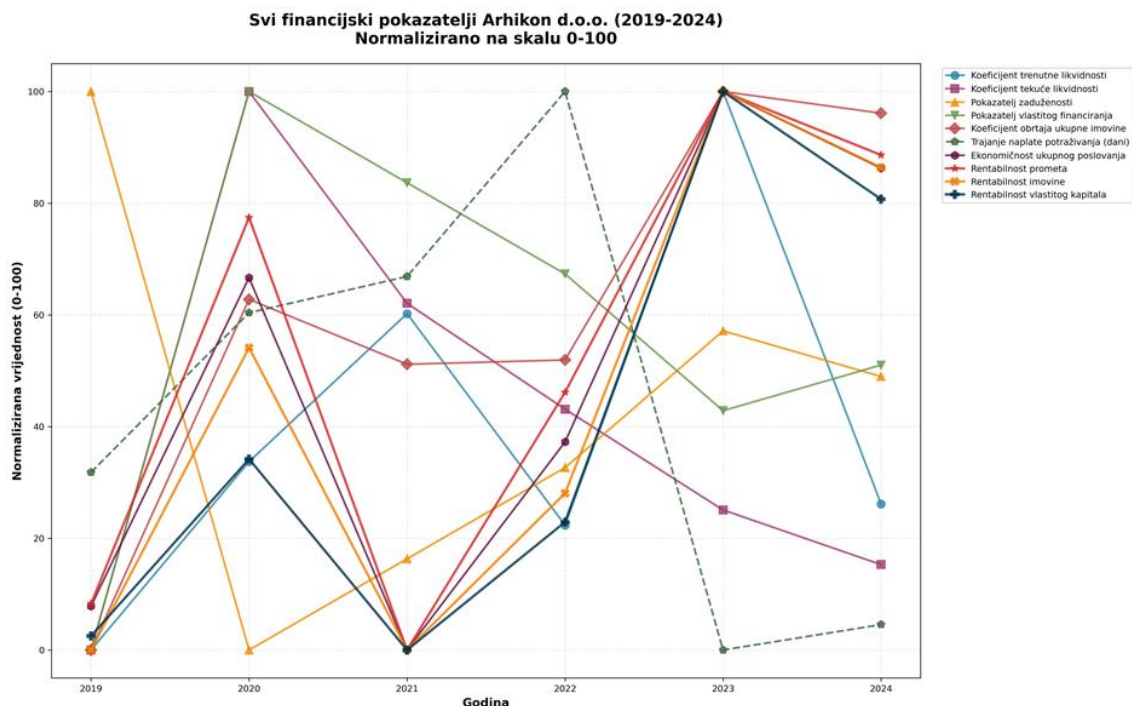
Pokazatelj	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ekonomičnost ukupnoga poslovanja	1,05	1,35	1,01	1,20	1,52	1,45
Rentabilnost prometa	3,69 %	24,01 %	1,25 %	14,81 %	30,64 %	27,30 %
Rentabilnost imovine	1,22 %	27,31 %	1,23 %	14,75 %	49,42 %	42,86 %
Rentabilnost vlastitoga kapitala	4,17 %	34,85 %	1,75 %	23,93 %	98,55 %	79,90 %

Izvor: obrada autorica prema podacima iz financijskih izvještaja poduzeća Arhikon d.o.o.

Pokazatelji ekomomičnosti i profitabilnosti ključni su za ocjenu uspješnosti poslovanja. Ekonomičnost ukupnoga poslovanja je zadovoljavajuća tijekom cijeloga razdoblja, što znači da su prihodi veći od rashoda. Pokazatelji profitabilnosti (rentabilnosti) pokazuju izrazito dobre rezultate, posebno u 2023. godini, kada je rentabilnost vlastitoga kapitala dosegla čak 98,55 %. Iako je u 2021. godini zabilježen pad, poduzeće je u cjelini pokazalo visoku sposobnost ostvarivanja dobiti.

Normalizirani prikaz svih financijskih pokazatelja na jedinstvenu skalu 0-100 omogućuje usporedbu trendova i obrazaca kretanja pokazatelja koji inače imaju različite mjerne jedinice. Ovaj pristup otkriva sinkroniziranost ili divergenciju između različitih segmenata financijskoga poslovanja poduzeća Arhikon d.o.o. u razdoblju 2019-2024. Normalizirani prikaz svih pokazatelja otkriva priču o **poduzeću koje je prošlo kroz duboku krizu, uspješno se transformiralo i postiglo izvanredne rezultate**. Ključni izazov za budućnost je **održati visoke performanse uz istovremeno rješavanje strukturnih problema likvidnosti i osigurati stabilnost u nestabilnom okruženju**.

Slika1.

Izvor: obrada autorica

Pokazatelj zaduženosti i pokazatelj vlastitoga financiranja pokazuju **savršenu inverznu korelaciju** (zrcalna slika), što je matematički očekivano. Ono što je značajno jest **smjer kretanja**: od visoke zaduženosti u 2019. godini prema dominantnom vlastitom financiranju u 2020-2022., pa ponovo prema granici prezaduženosti u 2023. godini, s korekcijom u 2024. godini. Sva tri pokazatelja profitabilnosti (rentabilnost prometa, imovine i kapitala) pokazuju **gotovo identičan obrazac kretanja** tijekom svih godina. To znači da profitabilnost nije bila rezultat samo jednoga faktora (npr. financijske poluge), već **sveobuhvatnoga poboljšanja operativne efikasnosti**. Zanimljivo je da **koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent trenutačne likvidnosti** pokazuju **različite obrasce**: tekuća likvidnost je visoka u 2020. godine, zatim postupan pad, te trenutačna likvidnost niska je do 2023. godine, zatim dolazi do pada u 2024. godine. Poduzeće ima **strukturni problem s gotovinskom likvidnošću**. Tekuća likvidnost je zadovoljavajuća zahvaljujući potraživanjima, ali gotovina je kronično niska. To ukazuje na **problem naplate**, što potvrđuje i pokazatelj trajanja naplate potraživanja. Ekonomičnost je **ključni pokretač profitabilnosti** u ovom poduzeću. To znači da upravljanje troškovima i efikasnost operacija imaju izravan utjecaj na financijski rezultat.

5. Zaključak

Analiza financijskih pokazatelja poduzeća Arhikon d.o.o. za razdoblje od 2019. do 2024. godine otkrila je kompleksnu i dinamičnu sliku poslovanja. Poduzeće je prošlo kroz razdoblje značajnih strukturnih promjena, obilježeno drastičnim smanjenjem imovine i obveza u 2020. godini, nakon čega je uslijedio period postepenoga oporavka i rasta.

Ključni izazovi za poduzeće leže u području likvidnosti i upravljanja zaduženošću. Iako je tekuća likvidnost uglavnom zadovoljavajuća, niska razina najlikvidnijih sredstava predstavlja rizik za pravovremeno podmirenje obveza. Politika financiranja mijenjala se od visoke zaduženosti prema većem oslanjanju na vlastite izvore, no u 2023. godini ponovo dolazi do granice prezaduženosti.

S druge strane, poduzeće pokazuje snagu u području profitabilnosti i efikasnosti. Pokazatelji aktivnosti ukazuju na sve bolje korištenje imovine, a pokazatelji ekonomičnosti i profitabilnosti potvrđuju sposobnost poduzeća da ostvaruje dobit i stvara novu vrijednost. Posebno impresivni rezultati u 2023. godini, unatoč izazovima, svjedoče o otpornosti i prilagodljivosti poslovnoga modela.

Za buduće poslovanje, preporuka je usmjeriti se na jačanje likvidnosne pozicije i pažljivo upravljanje razinom zaduženosti. Održavanje visoke razine profitabilnosti uz istovremeno osiguranje financijske stabilnosti bit će ključno za dugoročni uspjeh i održivi rast poduzeća Arhikon d.o.o.

Potrebno je također pripremiti se za moguće eksterne šokove i izgraditi financijske rezerve za krizna razdoblja.

Literatura

1. Arhikon d.o.o. Šibenik (2019-2024) Godišnji financijski izvještaji
2. Belak, V. (1995). Profesionalno računovodstvo. Zagreb: RRIF.
3. Belak, V. (2014). Menadžersko računovodstvo. Zagreb: RRIF.
4. Boromisa, A. (2016). Upravljanje troškovima. Zagreb: RRiF-plus d.o.o.
5. Crnković, J. (2006). Analiza financijskih izvještaja. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku.
6. Drljača, M. (2004). Upravljanje troškovima. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
7. Gulin, D., i sur. (2012). Upravljačko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
8. Ivanović, M. (1997). Analiza financijskih izvještaja. Beograd: Beogradska poslovna škola.
9. Polimeni, R. S., Fabozzi, F. J., & Adelberg, A. H. (1999). Cost accounting. New York: McGraw-Hill.
10. Vukoja, B. (2018). Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću Tranzicija, 20 (41), 105-115. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/205540>
11. Žager, K., i sur. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia.
12. Zakon o računovodstvu. (2015-2024). Narodne novine, 78/15 – 85/24.